

«Քայլ առ քայլ» բարեգործական հիմնադրամ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թե՛մա՝ Մանկավարժական աշխատողի համագործակցությունը գործընկերների հետ՝ փորձի փոխանակման և մասնագիտական գործունեության արդյունավետության բարձրացման նպատակով:

Հեղինակ՝ Մարինե Մարտոյան

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ներածություն.....	3
Գլուխ1 Կոլեկտիվի սահմանումը և հիմնական բնութագրերը:	
2. 1.1 Կոլեկտիվի սահմանումը.....	5
3. 1.2 Կոլեկտիվի հիմնական բնութագրերը.....	6
Գլուխ2 Ուսուցիչների համագործակցության կառուցման ռազմավարությունները և համագործակցությունը որպես ուսուցիչների մասնագիտական աճի գործոն:	
4. 2.1 Ուսուցիչների համագործակցության կառուցման ռազմավարությունները..	9
5. 2.2 Համագործակցությունը որպես ուսուցիչների մասնագիտական աճի գործոն.....	10
6. 2.3 Երաժշտության դաստիարակի և մանկավարժական աշխատողների համագործակցությունը կրթադաստիարակչական նորարարական մոտեցումների կիրառմամբ.....	14
7. Եզրակացություն.....	16
8. Գրականության ցանկ.....	17

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հետազոտության արդիականությունը: Մանկավարժական աշխատողի համագործակցությունը գործընկերների հետ փորձի փոխանակման և մասնագիտական գործունեության արդյունավետության բարձրացման նպատակով պայմանավորված է նախադպրոցական կրթական ծրագրի իրականացման ժամանակակից պահանջներով: Հայտնի մեթոդիստների հետազոտությունների համաձայն՝ կրթական գործունեության հաջողությունը որոշվում է նրանով, թե որքան արդյունավետ է մանկավարժական աշխատողների համագործակցությունը: Կրթության ներկա փուլում հատուկ ուշադրություն է դարձվում կրթական գործընթացում ուսումնական որակի ապահովում, ինչը ստիպում է փնտրել մանկավարժական կազմի կառավարման մեթոդներ ու միջոցներ՝ հաշվի առնելով անհատի բնութագրերը մանկավարժական գործունեությունը հիմնական կրթական ծրագրի իրականացման գործում: Մանկավարժական աշխատողների համագործակցությունը կրթության ոլորտում հիմնական բաղադրիչ է համարվում: Այսպես կոչված աշխատանքի բաժանումը թույլ չի տալիս մասնագետներին ունենալ երեխայի կրթական ուղու ամբողջական տեսլականը, իսկ մանկավարժական աշխատողների համագործակցությունը լրացնում է բացը: Այլ կերպ իրականացված կրթական գործընթացը կամ թերի համագործակցությունը գործընկերների հետ ոչ միայն արդյունավետ չի լինի այլ խնդիրներ կառաջացնի կրթական գործընթացում: Կրթությունը եղել և մնում է հասարակության զարգացման կարևոր պայմաններից մեկը: Կրթական հաստատությունները բոլոր ժամանակներում հանդիսացել են անձի զարգացումն ապահովող օղակ: Անձը, լինելով կենսաբանական և սոցիալական էակ, ունենալով ժառանգաբար փոխանցվող հատկություններ, ենթարկվում է հասարակության ներգործությանը և մշտապես պահանջ ունի հասարակական փորձի յուրացման: Աշակերտների կրթության կազմակերպումն ու կատարելագործումն անհնար կլինի առանց մանկավարժական աշխատողների համագործակցության:

Հոգեբանական և մանկավարժական գրականության մեջ կոլեկտիվի խնդիրը բավականաչափ ուսումնասիրված է: Ուսումնասիրող հեղինակներն են՝ Ա.Ս. Մակարենկո, Լ.Ի.Ումանսկի, Ա.Վ. Պետրովսկին, Լ.Ս. Վիգոտսկի Ս.Թ. Շատսկին, Վ.Ա. Սուխոմլինսկին և ուրիշներ: Կոլեկտիվի խնդիրն ուսումնասիրելիս լայնորեն կիրառվում է «համագործակցություն» հասկացությունը, որը դիտարկվում է Ա.Ի. Դոնցովի, Ա.Կ. Մարկովաի և այլ հեղինակների կողմից:

Հետազոտության օբյեկտ: Փորձի փոխանակման և մասնագիտական գործունեության արդյունավետության բարձրացման նպատակով մանկավարժական աշխատողի և գործընկերների համագործակցությունը:

Հետազոտության նպատակը: Վեր հանել մանկավարժական աշխատողի համագործակցությունը գործընկերների հետ՝ փորձի փոխանակման և մասնագիտական գործունեության արդյունավետության բարձրացման նպատակով իրականացվող կրթական ծրագրեր:

Հետազոտության խնդիրները՝

1. Ուսումնասիրել կոլեկտիվի և համագործակցության հայեցակարգը հոգեբանական և մանկավարժական գրականության մեջ:
2. Վերլուծել կրթական հաստատության անհրաժեշտ կառավարման պայմանները մանկավարժական աշխատողների համագործակցության համար:
3. Դիտարկել և ախտորոշել մանկավարժական աշխատողի համագործակցության կարողությունները:
4. Մշակել մի շարք միջոցառումներ մանկավարժական աշխատողների արդյունավետ համագործակցության համար:

Գլուխ1 Կոլեկտիվի սահմանումը և հիմնական բնութագրերը:

1.1 Կոլեկտիվի սահմանումը

«Կոլեկտիվ» տերմինը գալիս է լատիներեն *collektives - collective*: Ղանանակում է սոցիալական խումբ, որը միավորված է սոցիալապես նշանակալի նպատակների, հասարակական կողմնորոշումների և համատեղ գործունեության վրա: Կոլեկտիվը բարդ երեւոյթ է, այն ունի տարբեր մարդկանց մտքերի, զգացմունքների, ձգտումների, հետաքրքրությունների, հոբբիների միահյուսում: Ըստ Լ.Ս. Վիգոտսկու, կոլեկտիվը գործում է որպես երեխայի զարգացման գործոն: Ա.Ս. Մակարենկոն մանրամասնորեն սահմանեց թիմի էությունը. «Չի կարելի պատկերացնել կոլեկտիվ,- գրում է նա,- եթե պարզապես վերցնում ենք անհատների գումարը: Կոլեկտիվը սոցիալական կենդանի օրգանիզմ է, որը օրգանիզմ է, քանի որ ունի օրգաններ, քանի որ կան ուժեր, պատասխանատվություն, մասերի հարաբերակցություն, փոխկախվածություն, և եթե սրանից չկա, ապա չկա կոլեկտիվ, այլ կա ուղղակի ամբոխ: կամ հավաքույթ»: «Կոլեկտիվ» հասկացությունը մանկավարժական տեսության և պրակտիկայի մեջ ներդրվել է խորհրդային իշխանության առաջին տարիներից: «Հավաքական կրթության» գաղափարները դրել են կրթական գործունեության հիմքում Ս.Թ. Շատսկին, Վ.Ն. Սորոկա-Ռոսինսկին, Մ.Ս. Պիստրակա, Պ.Ն. Լեպեշինսկին և ուրիշներ, իսկ ավելի ուշ՝ Վ.Ա. Սուխոմլինսկին, Տ.Ե. Կոննիկովան, Լ.Ի. Նովիկովան, Ն.Յա. Սկորոխոդովան, Ի.Պ. Իվանովան:

«Մարդը չի կարող ապրել աշխարհում, եթե նրան ուրախալի բան չի սպասում: Մարդկային կյանքի իսկական խթանը վաղվա ուրախությունն է: Ամենակարևորը, որ մենք գնահատում էինք մարդու մեջ, ուժն ու գեղեցկությունն է: Երկուսն էլ որոշվում են մարդու մեջ բացառապես հեռանկարային հարաբերությունների տեսակով: Կրթել մարդուն, նշանակում է նրա մեջ դաստիարակել խոստումնալից ուղիներ, որոնց երկայնքով գտնվում է նրա վաղվա ուրախությունը: Դուք կարող եք գրել մի ամբողջ մեթոդաբանություն այս կարևոր աշխատանքի համար: Այն կայանում է նոր հեռանկարների կազմակերպման, եղածների օգտագործման, ավելի արժեքավորների աստիճանական ձևակերպման մեջ», - գրել է Մակարենկոն «Մանկավարժական պոեմում»: Մակարենկոն ասաց, որ անհատի վրա հնարավոր է ազդել միայն կոլեկտիվի վրա ազդելով, որի անդամն է այս անհատը: Ուսուցիչը այս դրույթն անվանեց «զուգահեռ գործողության սկզբունք», այս սկզբունքով իրականացվում է թիմի պահանջը՝ «բոլորը մեկի համար, մեկը բոլորի համար»:

«Զուգահեռ գործողության սկզբունքը» չի կարող բացառել «անհատական գործողության սկզբունքի» կիրառումը՝ ուսուցչի անմիջական, անմիջական ազդեցությունը առանձին աշակերտի վրա: «Մեր դաստիարակության խնդիրն է կրթել կոլեկտիվիստ», - գրում է Մակարենկոն «Իմ մանկավարժական փորձից որոշ եզրակացություններ» հոդվածում: Ուսուցումը թիմում և թիմի միջոցով ուսուցիչը մանրամասնորեն անդրադառնում է գեղարվեստական, մանկավարժական և տեսական աշխատանքներին: «Մարքսիզմը մեզ սովորեցնում է, որ անհնար է անհատին համարել հասարակությունից դուրս, կոլեկտիվից դուրս», - գրել է Մակարենկոն: Կոլեկտիվի ներքո նա հասկանում էր ոչ թե մարդկանց պատահական կուտակումը, այլ նրանց միավորումը ընդհանուր աշխատանքում ընդհանուր նպատակներին հասնելու համար, ասոցիացիա, որն առանձնանում է լիազորությունների և պարտականությունների որոշակի համակարգով, ինչպես նաև առանձին մասերի որոշակի հարաբերակցությամբ և փոխկախվածությամբ:

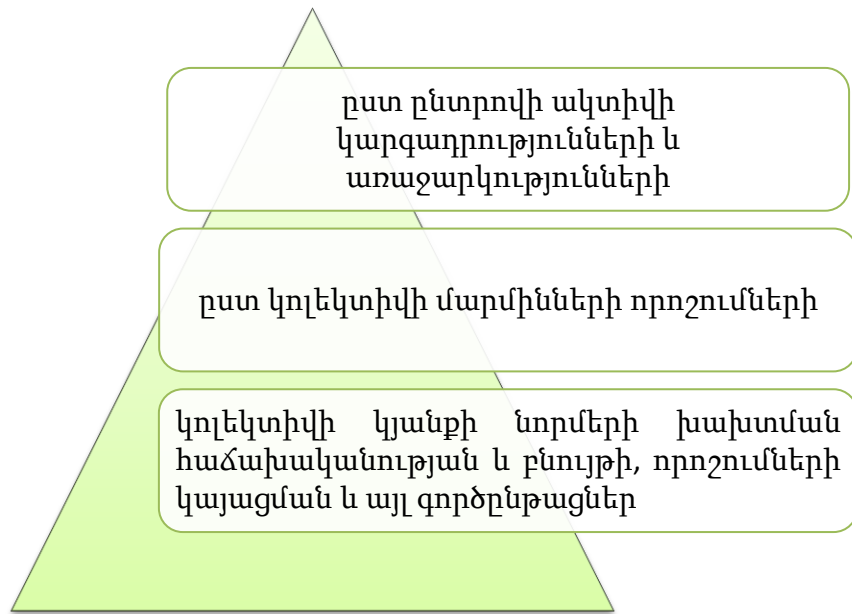
1.2 Կոլեկտիվի հիմնական բնութագրերը

Մակարենկոն ընդգծել է, որ կոլեկտիվը խորհրդային հասարակության մի մասն է՝ «կոլեկտիվի միջոցով նրա յուրաքանչյուր անդամ մտնում է հասարակություն»: Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխության վերջում մանկավարժական դպրոցը սկսեց ինտենսիվ զարգանալ մարքսիստական փիլիսոփայության գաղափարների ազդեցությամբ: Կրթության հայեցակարգը արտացոլվել է Խորհրդային Միության կոմունիստական կուսակցության ծրագրում՝ ներդաշնակ զարգացած անհատականության ձևավորում, որն իր մեջ ներառում է բարոյական մաքրություն, հոգևոր հարստություն և ֆիզիկապես զարգացած մարմին: Քանի որ սոցիալիզմը կոլեկտիվ աշխատողների հասարակություն է, խորհրդային իշխանության առաջին իսկ տարիներից կոնկրետ խնդիր առաջացավ՝ ձևավորել կոլեկտիվ մարդ և կոլեկտիվիստների հասարակություն: Ժամանակի ոգուն ու կարիքներին համապատասխան կրթության կարելորագույն խնդիրը, որն, ըստ էության, այսօր էլ մնում է արդիական՝ Ա.Ս. Մակարենկոն տեսավ մի մարդու դաստիարակության մեջ, ով ի վիճակի է ոչ միայն արդյունավետ և ստեղծագործորեն գործել սեփականության և աշխատանքի կազմակերպման նոր ձևերի ներքո, այլև կողմնորոշվել հասարակության սոցիալ-տնտեսական իրողությունների մեջ, լինել մշակութային ակտիվ մասնակից և բարեփոխիչ: և իր երկրի բարոյական կյանքը: Նա մշակել է թիմի միջոցով մարդուն դաստիարակելու մանրամասն տեխնոլոգիա, որտեղ թիմը հանդես է եկել որպես միջոց, գործիք՝ մարդուն ձևավորելու համար: Մարքսիստական տեսության մեջ կան «իսկական հավաքականություն» և «ֆորմալ

կամ կեղծ կոլեկտիվություն» հասկացությունները: Մակարենկոն աշխատել է իսկական հավաքականություն ձևավորելու համար: Նրա համար իսկական կոլեկտիվության սկզբունքներն են հրապարակայնությունը, պատասխանատու կախվածությունը, փոխադարձ պատասխանատվությունը:¹

Թիմի ստեղծման, ամրապնդման և զարգացման հիմքը դեռահասների համատեղ գործունեությունն է՝ ուղղված ընդհանուր նպատակներին հասնելուն: Գործունեության բնույթը, դրա բովանդակությունը և դրա կազմակերպման մեթոդները որոշում են ինչպես երեխաների հարաբերությունների բնույթը, որոնք առաջանում են այս գործընթացում, այնպես էլ նորմերը, որոնք բնականաբար առաջանում են թիմում և կարգավորում են նրա անդամների վարքագիծը: Ուստի ներկոլեկտիվ կյանքի և նրանում տեղի ունեցող գործընթացների մանկավարժական կառավարումն իրականացվում է առաջին հերթին կոլեկտիվի գործունեության կառավարման միջոցով: Այս հայտարարությունը թիմի ստեղծման ողջ աշխատանքի մեկնարկային կետն է: Սակայն դրա իրականացումը պահանջում է մի շարք պայմանների պահպանում, առանց որոնց նույնիսկ արտաքուստ հաջողված գործողությունները չեն բերի ակնկալվող արդյունքներ: Կոլեկտիվի կրթական խնդիրները հաջողությամբ լուծվում են, երբ գործունեության նպատակները հուզիչ են բոլորի, կամ գոնե անդամների մեծամասնության համար: Թիմի համար գործունեություն ընտրելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել անդամների շահերը և հենվել այդ հետաքրքրությունների վրա: Թիմի հաջող գործունեության կարևոր պայմանը նրա կազմակերպումն է, որտեղ յուրաքանչյուրը դառնում է ակտիվ մասնակից (համակցված ջոկատներ, ստեղծագործական խմբեր և այլն): Կոլեկտիվ գործունեություն կազմակերպելիս կարևոր է հաշվի առնել դրան մասնակցելու շարժառիթները: Առաջին հերթին դրանք պատասխանատու կախվածության հարաբերություններ են (ըստ Ա.Ս. Մակարենկոյի) կամ, ինչպես դրանք այլ կերպ են կոչվում, գործարար հարաբերություններ: Որքան հստակ է թիմում մշակվում կատարողների և կազմակերպիչների, ենթակայության և պատվերների բաշխման համակարգը, այնքան ավելի անսխալ են գործում փոխադարձ պատասխանատվության հարաբերությունները: Թիմի անդամները պահանջում են միմյանցից և իրենցից հնազանդվել սահմանված կանոններին որոնք ապահովում են նպատակի իրագործումը: Թիմում հարաբերությունները կարող են լինել՝

¹ ТЕОРИЯ КОЛЛЕКТИВА А.С. МАКАРЕНКО: ФИЛОСОФСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ

իհարկե, առանց 3-րդ տեսակի հարաբերությունների կոլեկտիվը պարզապես չի կարող գոյություն ունենալ:²

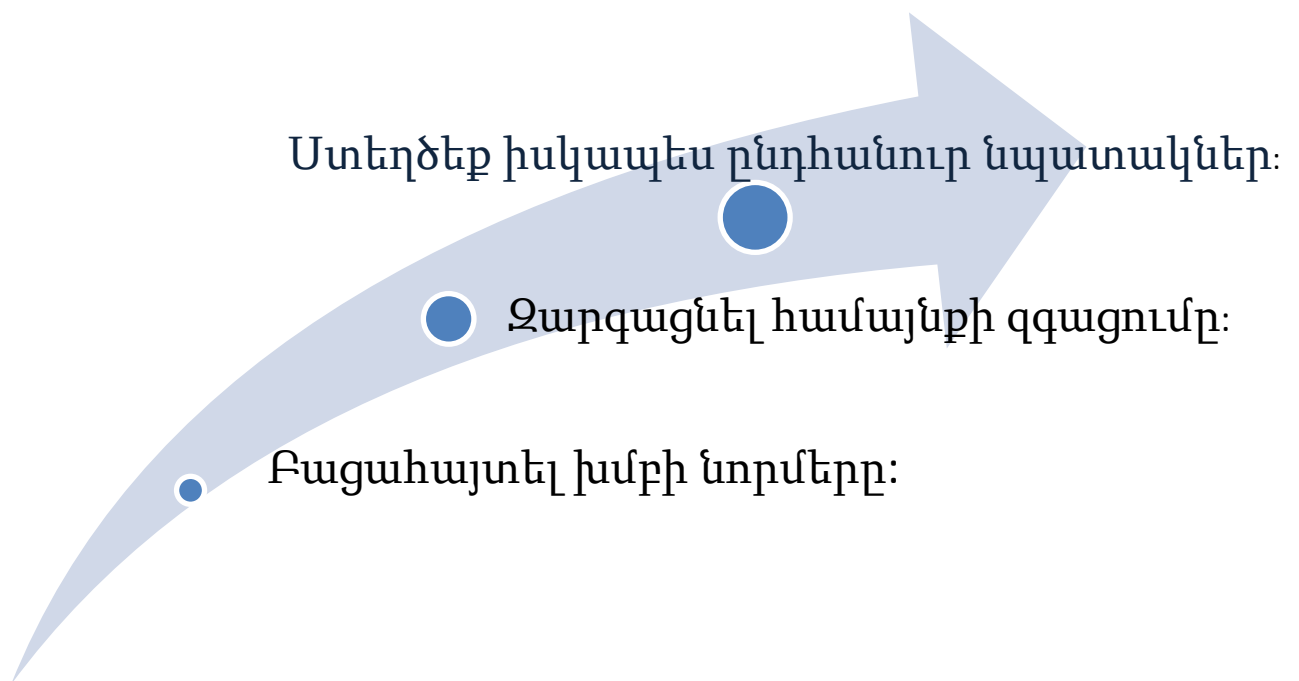
² Новикова, Л.И. Педагогика детского коллектива: Вопросы теории/ Л.И. Новикова. – М.: Просвещение, 2000. – С.45-49, 87-91.

Գլուխ 2 Ուսուցիչների համագործակցության կառուցման ռազմավարությունները և համագործակցությունը որպես ուսուցիչների մասնագիտական աճի գործոն:

2.1 Ուսուցիչների համագործակցության կառուցման ռազմավարությունները

Մանկավարժականի աշխատողների համագործակցության կազմակերպչական մոդելները հեշտացնում են համագործակցությունը , սակայն, միշտ չի ,որ ապահովում են լիարժեք: Հաջող համագործակցության համար կարևոր է մանկավարժական աշխատողի համագործակցելու ցանկությունն ու ունակությունները, հակառակ դեպքում չի իրականանա:

Կարևոր է տարբերակների որոնումը, որպեսզի մանկավարժական աշխատողներին ինչպես արդյունավետ կերպով ներգրավվել գործընկերների հետ համատեղ աշխատանքի մեջ:

1. Ստեղծեք իսկապես ընդհանուր նպատակներ:

Կարևոր է մանկավարժական աշխատողների ներդրումները համատեղ աշխատանքի մեջ: Համատեղ տեսլականը և նպատակները կարող են հանգեցնել սեփականության զգացողությանը:

2. Զարգացնել համայնքի զգացումը:

Իր հիմքում համագործակցությունը հարաբերական է: Ձեր գործընկերների հետ ծանոթանալը, նրանց հասկանալը և անձնական մակարդակով շփվելու համար

ժամանակ հատկացնելը կարող է օգնել անդամներին ձեռք բերել փոխադարձ հարգանք: Վստահությունը ազդում է համատեղ աշխատանքի արդյունավետության վրա: Խնքային պարտավորությունները հարգելը, ինչպիսիք են հանդիպումներին լիարժեք ներկա լինելը և ուրիշների մեջ լավագույնը տեսնելը, օգնում է վստահություն հաստատել և ստեղծել համախմբված համայնք: Համայնքը զարգացնելու այլ ուղիներ ներառում են ավանդույթների հաստատումը, ձեռքբերումները նշելը և անհատական ներդրումների ճանաչումը:

3. Բացահայտել խմբի նորմերը:

Վստահության մթնոլորտը կարող է օգնել ստեղծել անվտանգ միջավայր, որն անհրաժեշտ է բաց հաղորդակցության համար: Խնքային նորմերի բացահայտումն ու հաստատումը նույնպես կարող է օգնել զարգացնել այդ անվտանգ միջավայրը: Նորմերը կարող են ներառել դերերի և պարտականությունների սահմանում, միջանձնային հաղորդակցության համար արձանագրությունների օգտագործում և ժամանակի կառավարման ունակություն: Կոլեկտիվի յուրաքանչյուր անդամի հետաքրքրություններին ծանոթանալու համար ժամանակ հատկացնելն օգնում է ձևավորել նորմերը, թե ինչպես է խումբը ներգրավվում ընդհանուր աշխատանքում: ³

2.2 Համագործակցությունը որպես ուսուցիչների մասնագիտական աճի գործոն

Ինչպես նշում են մեթոդիստները, մանկավարժների փոխադարձ գործունեությունը ուսումնական գործընթացում առավելապես արտացոլված է «մանկավարժական փոխազդեցություն» տերմինով: Մանկավարժական փոխազդեցությունը սահմանվում է որպես «դեպերմիստական կրթական իրավիճակ, որը միջնորդվում է սոցիալ-հոգեբանական գործընթացներով, առարկաների միջև կապով կրթությունը, որը հանգեցնում է նախնականի քանակական կամ որակական փոփոխությունների: Գիտնականը նշում է, որ մանկավարժ փոխազդեցությունը միշտ էլ, որ ունի «զարգացման դրական վեկտոր»:

Կան նաև փոխազդեցության մի քանի տեսակներ՝

Համագործակցությունը ենթադրում է ակտիվ օգնություն միմյանց, ակտիվ օգնություն յուրաքանչյուրի նպատակներին և համատեղ գործունեության ընդհանուր նպատակներին հասնելը:

³ Дошкольная педагогика с основами методик воспитания и обучения. Стандарт третьего поколения [Текст] / под ред. А. Г. Гогоберидзе, О. В. Солнцевой. – СПб.: Питер, 2013. – 464 с.

Առճակատում - գործընկերները հակադրվում են միմյանց, ակտիվորեն խոչընդոտում են նպատակներին հասնելը (փոխգործակցության կոնֆլիկտային ձև):

Փոխազդեցությունից խուսափելը - գործընկերները խուսափում են ակտիվ փոխազդեցությունից:

Միակողմանի օգնությունը համատեղ գործունեության կողմերից մեկն է նպաստում է մյուս կողմի նպատակների իրագործմանը՝ խուսափելով փոխգործակցությունից:

Միակողմանի ընդդիմություն՝ կողմերից մեկը խոչընդոտում է նպատակների իրագործմանը մյուս կողմը, որը խուսափում է փոխազդեցությունից:

Հակասական փոխազդեցություն. մեկ գործընկեր ակտիվորեն նպաստում է մեկ այլ, ով ակտիվորեն ընդդիմանում է.

Փոխզիջումային փոխազդեցություն - կախված իրավիճակից, գործընկերներ նրանք կա՛մ աջակցում են միմյանց, կա՛մ ընդդիմանում:

Մանկավարժական աշխատողի մասնագիտական աճը շարունակական, դինամիկ գործընթաց է:⁴

Մանկավարժի մասնագիտական աճը կապված է գործունեության եղանակների ձեռքբերման հետ, որոնք թույլ են տալիս նրան օպտիմալ կերպով իրականացնել իր նպատակը՝ լուծել իր առջև ծառայած խնդիրները՝ վերապատրաստման, կրթության, զարգացման առումով: Այսպիսով, կարելի է ասել, որ համագործակցելու կարողության զարգացումը դպրոցի ուսուցչի մասնագիտական աճի գործոններից մեկն է:

Կոլեկտիվի այլ անդամների հետ համագործակցելու համար մանկավարժական աշխատողը պետք է ունեն հետևյալ հմտությունները՝

⁴ Вольвач, Л. Н. Развитие педагогического коллектива общеобразовательной школы на основе педагогики индивидуальности [Текст]: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Л. Н. Вольвач; Рос. гос. ун-т. – Калининград, 2009. – 256 с.

հաղորդակցական

կազմակերպչական

հաղորդակցական - լսելու և լսելու, արտահայտելու և

պաշտպանեք ձեր տեսակետը, հաշվի առեք ուրիշների տեսակետը, ուղղեք ձեր ուղերձը մյուսին պարզաբանել և զարգացնել գրուցակցի մտքերը.

կազմակերպչական - գործի նախապատրաստումը ղեկավարելու, խմբի աշխատանքը պլանավորելու ունակություն, ռացիոնալ բաշխում են պարտականությունները, նախապատրաստում անհրաժեշտ պայմանները, վերահսկել գործընկերների աշխատանքը, վերլուծել խմբի աշխատանքի արդյունքները: Համագործակցությունը մանկավարժական աշխատողների մասնագիտական աճի գործոններից մեկն է: Մի կողմից, մասնագիտական աճը կարող է միայն արդյունավետ լինել, մյուս կողմից՝ հենց մասնագիտական աճը ամրապնդում է նրանց համագործակցությունը:⁵

Վ.Ա. Սլաստենինը կարևորում է մասնագիտական կարևոր հատկությունների շարքում մանկավարժի կարողությունը կազմակերպել «համագործակցություն գործընկերների հետ մանկավարժական գործընթացում, հիմնված մասնագիտական գործունեության մեջ նպատակի միասնության վրա», ինչպես նաև հաղորդակցական հմտություններ (մյուսին լսել, ուրիշի տեսակետը հասկանալ): Մեթոդիստները դիտարկում են մանկավարժի համագործակցությունը թիմում որպես սոցիալ-հոգեբանական տարրերից մեկը: Նա վստահ է, որ արդյունավետ մասնագիտական գործունեության համար պետք է գտնել գործընկերների հետ շփվելու ճիշտ ուղիներ, որպեսզի յուրաքանչյուր մանկավարժ կարողանա ազատորեն արտահայտել

⁵ . Ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման ազգային կենտրոն, 2008 Արդյունավետ ուսուցում, Տեսությունը և պրակտիկան, Քննությունների ազգային կենտրոն, 2010

ցանկությունները, զգալ թիմի նշանակալի անդամ: Հետազոտողը ցույց է տալիս, որ առողջ սոցիալ-հոգեբանական հիմնական հատկանիշները Ուսուցչական անձնակազմի մթնոլորտը ներառում է փոխադարձ ուշադրության մթնոլորտ, հարգալից վերաբերմունք, պատասխանատվություն համադրող համագործակցության ոգի և պահանջկոտ ձեր և ուրիշների նկատմամբ:⁶

⁶ Андреева, Г. М. Социальная психология [Текст] / Г. М. Андреева. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 384 с.

2.3 Երաժշտության դաստիարակի և մանկավարժական աշխատողների համագործակցությունը կրթադաստիարակչական նորարարական մոտեցումների կիրառմամբ

Երաժշտության դաստիարակի և մանկավարժական աշխատողների համագործակցությունը կրթադաստիարակչական նորարարական մոտեցումների կիրառման արդյունքում ստացած թերապևտիկ հեքիաթի ընթերցման դիտարկում:

Հեքիաթի ընթերցումն իրականացվել է ավագ խմբում և հեքիաթն ընտրված է տարիքային խբին համապատասխան: Թերապևտիկ հեքիաթի ընթերցումն ընթացավ երաժշտական դաստիարակի և այլ մանկավարժական աշխատողների համագործակցությամբ: Դիտարկված պարապմուքի նպատակն է ավագ խմբի երեխաների նեգատիվ զգացմունքների հետ աշխատանքը: Ընթերցվում էր «Փոքրիկ թզուկը » հեքիաթը (տե՛ս հավելվածում) , կից ներկայացվում էր տիկնիկային ներկայացում և երաժշտական դաստիարակը նվագակցությամբ մասնակում էր հեքիաթի ընթերցմանը: Նվագակցումը բարձրացնում էր հուզական մթնոլորտը իսկ տիկնիկային ներկայացումը լիարժեք մոտեցնում էր նախապես դրված նպատակին: Հեքիաթի ներկայացումը ոչ միայն թերապևտիկ բնույթն էր այլ

- հարստացնում էր բառապաշարը,
- կենտրոնացնում էր ուշադրությունը,
- զարգացնում էր տեսողական հիշողությունը, մտապահումը, երևակայությունը: Վերլուծություն՝ Ճիշտ ընտրված նյութերի և նորարարական հեղինակային մեթոդների կիրառումը ցանկություն, հետաքրքրություն առաջարեց սաների մոտ մասնակցելու հեքիաթի ընթերցման գործունեությանը, ինչի արդյունքում էլ կապահովվի նրանց հուզական արձագանքը, լավ տրամադրությունը, ներգրավվածությունը, ինքնուրույնությունը, նյութի յուրացումը:

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

2023թ-ի նոյեմբերի 23-ին, ժամը 12:00-ին ավագ խմբի սաների համար տեղի ունեցավ «Փոքրիկ թզուկը» թերապևտիկ հեքիաթի ընթերցումը մանկավարժական աշխատողների համագործակցությամբ: Ավագ խմբի թվով 26 սաների մասնակցությամբ իրականացվեց դաստիարակի կողմից պլանավորած և գործընկերների հետ համագործակցության միջոցով: Դաստիարակը ներկայացրեց նախաբանը, և հեքիաթի ընթերցմանը կից, երաժշտական դաստիարակի նվագակցությամբ և գործընկերների ներկայացրած տիկնիկային ներկայացմամբ:

Տնօրեն «Դաստիարակը իրականացրեց իր առջև դրված նպատակները, և կոլեկտիվի համագործակցությունը համարում եմ արդյունավետ: Սաները հիացած էին նոր մոտեցմամբ իսկ նյութի ամրապնդումն ու արդյունավետությունը հիմնավորվեց վերջում հնչեցրած հարց ու պատասխաններով:»

Մեթոդիստ <<Կարծում եմ գործընկերների համագործակցությունը ստացված է այս ծրագրում: Մանկավարժական աշխատողներից յուրաքանչյուրն իր առջև դրված նպատակներն ու խնդիրներն իրականացրեց: Երեխաների ուսուցման և դաստիարակության գործընթացի հիմքում պետք է դրվի մի կարևորագույն խնդիր. մենք երեխային չպետք է ստիպենք սովորել. հարկավոր է օգնել նրան մտածել ինքնուրույն, և եզրահանգումներ կատարել՝ ելնելով իր կենսափորձից: Սա հերթական տարբերակ էր և նպատակահարմար: Համատեղ աշխատանքը տալիս է ցանկալի արդյունքներ երեխաների ընդհանուր դաստիարակության խնդիրները լուծելու գործում: Կշարունակենք ստեղծել նոր նորարարական հեղինակային մեթոդներ ու խաղային տեխնոլոգիաներ»:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հետազոտության ենթակա նյութի ուսումնասիրության շրջանակներում կատարեցինք հետևյալ արձանագրումները՝

- Կրթության որակի բարելավումը պահանջում է, որ մանկավարժական աշխատողներն ունենան մասնագիտական անհրաժեշտ պատրաստվածություն, համապատասխան մասնագիտական և անձնային որակներ, որոցն զարգացմանը նպաստում է գործընկերների հետ համագործակցությունը:
- Մանկավարժական աշխատողների համագործակցության մակարդակը բարձր էր, որից էլ հետևում էր կատարված աշխատանքների արդյունավետությունը:
- Ցանկալի է մանկավարժական օրինակելի փորձի փոխանակումը, որը հատկապես մեծ ազդեցություն կունենա սկսնակ մանկավարժների մասնագիտական առաջընթացի վրա
- Անհրաժեշտ է մանկավարժական աշխատողները հաճախակի հանդես գան մեթոդական զեկուցումներով, իրականացնեն ճանաչողական քննարկումներ, կիսվեն իրենց ուսումնամեթոդական ձեռնարկներով:
- Համագործակցելով միանշանակ հնարավոր է ավելի հետաքրքիր և արդյունավետ կազմակերպել ուսումնադաստիարակչական գործընթացը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման ազգային կենտրոն, 2008 Արդյունավետ ուսուցում, Տեսությունը և պրակտիկան, Քննությունների ազգային կենտրոն, 2010
2. Ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման ազգային կենտրոն, 2008 Արդյունավետ ուսուցում, Տեսությունը և պրակտիկան, Քննությունների ազգային կենտրոն, 2010
3. ТЕОРИЯ КОЛЛЕКТИВА А.С. МАКАРЕНКО: ФИЛОСОФСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ
4. Новикова, Л.И. Педагогика детского коллектива: Вопросы теории/ Л.И. Новикова. – М.: Просвещение, 2000. –С.45-49, 87-91.
5. Вольвач, Л. Н. Развитие педагогического коллектива общеобразовательной школы на основе педагогики индивидуальности [Текст]: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Л. Н. Вольвач; Рос. гос. ун-т. – Калининград, 2009. – 256 с.
6. Безрукова, В. С. Основы духовной культуры. Энциклопедический словарь педагога [Текст] / В. С. Безрукова. – Екатеринбург: ГОУ ВПО УГТУ_УПИ, 2000. – 937 с.
7. Белая, К. Ю. Руководство ДОУ: контрольно-диагностическая функция [Текст] / К. Ю.Белая. – М.: ТЦ Сфера, 2003. – 64 с.
8. Бордовская, Н. В. Педагогика [Текст]: учебник для вузов / Н. В. Бордовская, А. А. Реан. – СПб.: Питер, 2006. – 305 с.
9. Виноградова, Н. А. Методическая работа в ДОУ. Эффективные формы и методы [Текст] / Н. А. Виноградова, Н. В. Микляева, Ю. Н.Родионова. – М.: Айрис-пресс, 2008. – 192 с.
10. Вольвач, Л. Н. Развитие педагогического коллектива общеобразовательной школы на основе педагогики индивидуальности [Текст]: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Л. Н. Вольвач; Рос. гос. ун-т. – Калининград, 2009. – 256 с.
11. Дошкольная педагогика с основами методик воспитания и обучения. Стандарт третьего поколения [Текст] / под ред. А. Г. Гогоберидзе, О. В. Солнцевой. – СПб.: Питер, 2013. – 464 с.
12. Журавлев, А. Л. Психология совместной жизнедеятельности малых групп и организаций [Текст] / А. Л. Журавлев, Е. В. Шорохова. – М.: Изд-во «Социум»; «Институт психологии РАН», 2001. – 288 с.

Հավելված

Փոքրիկ թզուկը

ՏԱՐԻՔ՝

5-6

տարեկան

Ուղղվածություն՝

Նեգատիվ զգացմունքներ

խանդ, վիրավորանք, որոնք կապված են փոքրիկ եղբոր / քրոջ / ծննդյան հետ

Մի լեռնային հովտում, որտեղ միշտ անտառ է, արև, և ողջ տարին իրենց գեղեցկություններով աչք էին շոյում գեղեցիկ ծաղիկները, մի փոքրիկ տուն կա, որն արտաքինից նման էր դոմի: Այդ տանը ապրում էր թզուկների ընտանիքը՝ հայրիկ թզուկը, մայրիկ թզուկը և փոքրիկ թզուկը, որին Շառլիի էին կոչում:

Մայրիկն ու հայրիկը շատ էին սիրում իրենց փոքրիկ տղային, նրանք ամեն ինչ անում էին, որ տղան լավ զգար:

Հայրիկը նրա համար վառ, գեղեցիկ խաղալիքներ էր գնում, արմավենու տերևներից նրա համար գեղեցիկ օրորոց էր պատրաստել: Մայրիկը Շառլիին քնեցնելիս հետաքրքիր հեքիաթներ էր պատմում և կերակրում անուշեղեններով համեղ ուտեստներ:

Ծնողները միշտ գովում էին նրան և ասում. «Այ, թե ինչ հրաշալի է Շառլին: Նա ամենալավ թզուկն է ամբողջ հովտում»:

Եվ մի անգամ մայրիկի հետևից եկավ սայլակը, որոնց վարդագույն փղեր էին լծված և մայրիկին ինչ-որ տեղ տարան: Շառլին ոչինչ չհասկացավ, իսկ հայրիկը ասաց. «Մի անհանգստացիր, մայրիկը շուտով կվերադառնա, և մեզ հրաշալի անակնկալ է սպասվում»:

Առավոտյան նրան արթնացրեց բարձրաձայն ճիչը: Երկար Շառլին չէր կարողանում հասկանալ, թե ինչ է կատարվում, բայց ամեն դեպքում նա քաջություն հավաքեց և թաքուն նայեց սենյակից ներս: Այնտեղ նա տեսավ մայրիկին և ուրախությամբ բացեց դուռը բացականչելով՝ մայրիկ ու վազեց դեպի նա: Մայրիկը գրկեց նրան և խնդրեց չաղմկել: Նա բռնեց Շառլիի ձեռքը և տարավ այն փոքրիկ օրորոցի մոտ, որտեղ առաջ ինքն էր քնում: Թզուկը նայեց օրորոցի մեջ և տեսավ փոքրիկ նորածնի, նա հարցական հայացքով նայեց մայրիկին, իսկ մայրիկը ասաց. «Ուրախացի՛ր, տղաս, դու փոքրիկ քույրիկ ունես, նրա անունը կյա-կյա է»: Այդ պահից Շառլիի մոտ, ինչպես ինքն էր կարծում, սկսվեց նոր կյանք: Նա դադարեց ամենալավը լինելուց: Մայրիկը այլևս ժամերով նրա կողքին չէր նստում և ասում էր, որ ինքը արդեն մեծ է և ինքնուրույն կարող է կարդալ: Հայրիկը անընդհատ ինչ-որ տեղ էր վազում և ամեն

անգամ բերում էր իր հետ լիքը տակաշորեր, սոսկաներ, տարբեր շշեր: Իսկ «անակնկալը», որին այդքան սպասում էր Շառլին, անընդհատ գոռում էր և լաց լինում:

Եվ մի անգամ լուսադեմին, այն բանից հետո, երբ Շառլին ամբողջ գիշեր չէր քնել, նա հավաքեց իր բոլոր իրերը և գնաց տանից: Եվ նա այնքան տխրեց իր անօգնական ու անպետք լինելուց, որ նստեց մի մեծ խնձորի վրա, որն ընկած էր ճանապարհին: Շառլին մոտեցավ մկնիկը: Նա մկնիկին պատմեց իր վշտի մասին և երգվեց, որ երբեք չի վերադառնա այդ սարսափելի տունը, քանի դեռ այնտեղ ապրում է այդ կախարդը:

Ի պատասխան մկնիկը ծիծաղեց և ասաց. «Լսի՛ր, ես մի փոքրիկ քույրիկ ունեմ: Երբ նա ծնվեց, ես ամեն ինչում օգնում էի մայրիկին: Ես օգնում էի քույրիկիս բարուրել, խաղում էի նրա հետ, կերակրում, նույնիսկ նրա համար հեքիաթ էի կարդում: Ես գիտեմ, որ մայրիկը սիրում է ինձ, եթե վստահում է հոգ տանել և խնամել քրոջս: Ուղղակի եկել է ժամանակը, որ ես պետք է օգնեմ նրան: Ես հասկացա, որ մեծ եմ և այնքան հաճելի էր այդ պարզելը»: Լսելով մկնիկին՝ Շառլին վեր թռավ իր տեղից և վազեց տան ուղղությամբ:

Նա հասավ տան դռանը, երբ արդեն բոլորովին մութ էր: Իսկ մայրիկը նստել էր պատուհանի մոտ և լաց էր լինում: Տեսնելով կորած որդուն՝ նա սկսեց ավելի ուժեղ լաց լինել, բայց արդեն ուրախությունից:

Շառլին միայն ժպտաց և գրկեց մայրիկին: Նա հասկացավ, որ հայրիկն ու մանրիկն իրեն շատ են սիրում:

Հաջորդ օրը նա օգնում էր մայրիկին և հայրիկին ամեն ինչում: Լյա-Լյան նրա սիրելի քույրիկը դարձավ: Շառլին որոշեց, քանի, որ ինքը արդեն մեծ է, ապա պետք է օրինակ հանդիսանա քրոջ համար և միշտ ամեն ինչում օգնի նրան: